

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 173/2021-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného [REDAKOVANÉ], advokátkou, [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 12 Csp 83/2018-52 z 22. júla 2019 a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 220/2019-93 z 29. mája 2020 a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 Csp 83/2018-52 z 22. júla 2019 a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 220/2019-93 z 29. mája 2020 a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania vzniknutých pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 Csp 83/2018 sa sťažovateľ žalobou podanou proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), domáhal určenia, že žalovaná porušila povinnosť vybaviť reklamáciu vyúčtovania za byt v 30-dňovej lehote.

3. Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil z dôvodu, že sťažovateľ napriek výzve súdu nezaplatil súdny poplatok za podanie žaloby v stanovenej lehote a žalovanej nepriznal nárok

na náhradu trov konania. Predmetné uznesenie, ktoré bolo vydané zákonnou sudkyňou okresného súdu, obsahovalo poučenie o prípustnosti odvolania, preto proti nemu sťažovateľ podal odvolanie, namietajúc nesprávne uloženú poplatkovú povinnosť, keďže sa na neho vzťahovalo zákonné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. u) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), a súčasne namietal aj nesplnenie povinnosti okresného súdu doručiť mu výzvu na zaplatenie súdneho poplatku do jeho elektronickej schránky.

4. Krajský súd napadnutým uznesením odvolanie sťažovateľa podľa § 386 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietol, pretože smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. V odôvodnení konštatoval, že konanie o súdnych poplatkoch je s účinnosťou od 1. júla 2017 jednoinštančné a vedie sa výlučne na súde prvej inštancie. Vzhľadom na to, že napadnuté uznesenie o zastavení konania bolo vydané sudcom okresného súdu, a nie vyšším súdnym úradníkom, krajský súd vychádzal z § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017, podľa ktorého odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (v spojení s § 355 ods. 2 a § 357 CSP). V tejto súvislosti krajský súd poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Obo 14/2018 z 25. júla 2018 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 82/2018.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutým rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu a postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta porušenie jeho práva na prístup k súdu a v tomto smere formuluje tieto zásadné námietky:

a) tvrdí, že dosiaľ mu nebola účinne doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby, pričom zastáva názor, že fikcia doručenia sa nemohla uplatniť, pretože v čase doručenia výzvy okresného súdu prostredníctvom doručujúceho orgánu sa zdržiaval v zahraničí a okresný súd mu napriek jeho žiadosti nedoručil písomnosti do jeho elektronickej schránky,

b) súdny poplatok za podanú žalobu bol vyrubený v rozpore so zákonom, pretože na jeho osobu sa vzťahuje zákonné osobné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. u) zákona o súdnych poplatkoch, keďže predmetom konania vedeného okresným súdom je nárok zo spotrebiteľskej zmluvy,

c) napadnuté uznesenie o zastavení konania vydal sudca okresného súdu, a nie vyšší súdny úradník, preto mu bola odňatá možnosť využiť riadny opravný prostriedok proti napadnutému uzneseniu okresného súdu,

d) napadnuté uznesenie okresného súdu obsahovalo poučenie o prípustnosti odvolania proti obom jeho výrokom, nielen proti výroku o nároku na náhradu trov konania,

e) okresný súd odignoroval právny názor krajského súdu vyjadrený v prípise z 30. septembra 2019, ktorým mu bola vec vrátená ako nesprávne predložená a v ktorom krajský súd konštatoval, že na sťažovateľa sa ako na spotrebiteľa vzťahuje zákonné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,

f) krajský súd vytýkané pochybenia okresného súdu nenapravil a odvolanie sťažovateľa odmietol bez jeho vecného prejednanja, čo sťažovateľ považuje za odmietnutie spravodlivosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

7. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že text ústavnej sťažnosti obsahuje aj tvrdenie sťažovateľa o priet'ahoch v konaní, ktoré sa však žiadnym spôsobom nepremietlo do petitu ústavnej sťažnosti, pričom z dôvodov ústavnej sťažnosti je zrejmé, že ide len o tvrdenie vo všeobecnej rovine, na ktoré nenadväzuje žiadna relevantná ústavnoprávna argumentácia, z ktorej by bolo možné jednoznačne vyvodit' nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu aj konanie vedené všeobecnými súdmi z pohľadu existencie zbytočných priet'ahov. Sťažovateľ ani len nekonkretizuje, k porušeniu ktorého základného práva zaručeného ústavou, resp. dohovorom má postupom všeobecných súdov dochádzať, preto zmienku o priet'ahoch a nespokojnosť s dĺžkou konania považuje ústavný súd len za súčasť jeho argumentácie namierenej proti napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov. Z toho dôvodu bol predmet konania ustálený, tak ako je uvedené v záhlaví tohto uznesenia, keďže dôvody ústavnej sťažnosti neopodstatňovali prekročenie sťažovateľom sformulovaného petitu ústavnej sťažnosti.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením okresného súdu a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom:

8. V súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením okresného súdu a jeho postupom považuje ústavný súd za potrebné vysporiadať sa najprv s otázkou včasnosti podanej ústavnej sťažnosti.

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu odvíja dodržanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od doručenia namietaného uznesenia krajského súdu, ktorým bolo jeho odvolanie ako neprípustné odmietnuté. Takýto záver však nie je správny. Zákonom ustanovená neprípustnosť odvolania je totiž podstatným dôvodom, pre ktorý nie je možné akceptovať zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde. Je potrebné zdôrazniť, že podaním odvolania proti napadnutému uzneseniu okresného súdu na základe (nesprávneho) poučenia o jeho prípustnosti nedošlo k predĺženiu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Nesprávne poučenie okresného súdu o prípustnosti odvolania proti napadnutému uzneseniu v celom rozsahu nevytvára procesné právo na jeho podanie, pretože rozhodujúcim nie je obsah poučenia, ale len znenie zákona. Poučenie je totiž iba plnením špeciálnej poučovacej povinnosti súdu (§ 160 CSP), ktorého obsah sa môže meniť a aj mení v dôsledku zákonnej úpravy (m. m. II. ÚS 264/04).

10. Z kópie poštovej doručenky, ktorú sťažovateľ priložil k ústavnej sťažnosti, vyplýva, že napadnuté uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 30. júla 2019, čím nadobudlo

ako nenapadnuteľné odvolaním právoplatnosť. Ústavná sťažnosť však bola ústavnému súdu doručená až 21. septembra 2020, teda zjavne po uplynutí zákonnej lehoty dvoch mesiacov na jej podanie.

11. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ síce v zmysle poučenia podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, ktoré bolo krajským súdom pre jeho neprípustnosť odmietnuté, avšak vecnú správnosť tohto záveru krajského súdu vysloveného právoplatným rozhodnutím nemôže ústavný súd preskúmať, a to vzhľadom na okolnosti uvedené v nasledujúcej časti tohto uznesenia (časť III.2).

12. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti bez jej ďalšieho vecného prieskumu ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením krajského súdu a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom:

13. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje jedinú podstatnú výhradu, a to že mu bol odmietnutý prístup k odvolaniu ako opravnému prostriedku (*denegatio iustitiae*), keďže krajský súd ako odvolací súd jeho odvolanie odmietol ako procesne neprípustné bez toho, aby sa vecne zaoberal jeho odvolacími námietkami.

14. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorým sa riadi konanie pred ústavným súdom a podľa ktorého predstavuje konanie pred ústavným súdom *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

15. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci (k tomu pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 236/2016 z 19. januára 2017 publikované pod R 19/2017).

16. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických osôb a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu

súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavnu. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore. Za vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP sa považuje aj to, keď odvolací súd odmietol odvolanie strany sporu, hoci na takýto postup nebol daný zákonný dôvod (k tomu pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 8/2019 z 24. apríla 2019).

17. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, pritom možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním, t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania (k tomu pozri I. ÚS 275/2018, I. ÚS 96/2020, IV. ÚS 54/2021).

18. S ohľadom na už uvedené a vzhľadom na obsah argumentácie sťažovateľa, ktorý dôvody ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu a namietanému uzneseniu krajského súdu založil na tom, že mu bolo upreté právo na prístup k súdu, je zrejmé, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu mohol sťažovateľ podať dovolanie, pričom na posúdenie existencie tohto sťažovateľom signalizujúceho dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP mal potom právomoc najvyšší súd v dovolacom konaní. Aj z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu je za jeden z postupov odvolacích súdov, ktorými môže dôjsť k odňatiu možnosti konať pred súdom [k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP pozn.], považované i odmietnutie odvolania (rozumej odmietnutie odvolacieho súdu odvolanie prejednať vecne), pokiaľ na to neboli splnené zákonom ustanovené podmienky (tu por. R 23/1994 a napr. uznesenie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6 Cdo 264/2015, sp. zn. 6 Cdo 19/2016).

19. V súčinnosti s okresným súdom ústavný súd zistil, že sťažovateľ toto právo nevyužil a dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nepodal.

20. Vzhľadom na to, že za danej situácie existovala možnosť domáhať sa ochrany práv prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania), ktorú sťažovateľ v konaní preukázateľne nevyužil, ústavný súd dospel k záveru o neprípustnosti podanej ústavnej sťažnosti. Nevyžitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnu sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; pričom túto možnosť sťažovateľ v posudzovanom prípade mal.

21. Sťažovateľ súčasne netvrdil, a teda ani nepreukázal, že dovolanie v konkrétnych okolnostiach veci podľa § 420 písm. f) CSP nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto v danom prípade neprichádza do úvahy ani aplikácia § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktoré predstavuje výnimku z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti.

22. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu